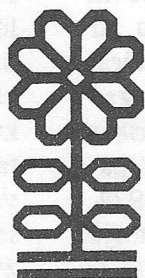

LATVIEŠU FONDA

APKĀRTRAKSTS

1988. g. oktobrī

numurs 45

Laimonis Streips

FONDI KULTŪRAS ATBALSTAM

Senos laikos, kad pasaulē – tāpat kā tagad – dzīvoja bagātnieki, tie atbalstīja kultūru, atbalstot kultūras radītājus: gleznotājus, komponistus, rakstniekus. Šī nebija slikta sistēma, ja tikai attiecīgajam mecenātam bija acis vaļā un tas – no vienas puses prata atšķirt labu no sliktā, bet no otras – likt mākslinieku mierā. Tādi sastrādāšanās veidi darbojas vēl tagad, principi tie paši un, piemēram, ASV kultūru lielā mērā darbina fondi, ko atstājuši bagāti cilvēki

Tad, kad dzima Latvijas valsts, tai nebija nekā un nebija arī bagātnieku. Tāpēc ministru prezidents Kārlis Ulmanis 1920. gada 18. novembrī nodibināja Kultūras Fondu, kas liekas būt pirmais tāds pasākums pasaulē. Fondu finansēja, apliekot ar 3% nodokli preču, bagāžas un pasažieru pārvadāšanu, un ar 3% nodokli arī alkoholisko dzērienu tirdzniecību. Ka tādus līdzekļu iegūšanas veidus var atļauties suverēna valsts, par to nav šaubu, bet to – kā redzēsīm vēlāk – nevar trimdinieku sabiedrība.

Kultūras Fonds darbojās ļoti spoži. Tas sākumā bija Latvijas Saeimas (parlamenta) paspārnē un to apsaimniekoja Saeimas iecelta komisija; vēlāk KF kļuva par neatkarīgu iestādījumu. Jau 1928. gadā KF sadalītie līdzekļi bija sasnieguši Ls 2 miljoni summu (t.i. 2 miljoni latu). Nelaimīgā kārtā, šai laikā valdība atņēma KF ienākumus no transportācijas, ieskaitot šo summu Ceļu Fondā. Tā 1932. gadā, protams laikā, kad arī Latviju bija sasniegusi ASV saimnieciskā krīze, KF varēja sadalīt tikai Ls 438,000. Tad KF piešķīra arī 3% no tabakas produktu apgrozības un Ls 0.15 no katras ievestas filmas. Tā KF līdz 1934. gadam bija piešķīris Ls 13.3 miljonu, kamēr līdz 1937. fiskālajam gadam summa bija sasniegusi jau Ls 17.5 miljonus. Kamēr sākumā KF līdzekļus drīkstēja piešķirt tikai zinātniskiem, mākslinieciskiem un izglītības pasākumiem, tad ar 1934. gada grozīju-

miem to drīkstēja arī pieminēkļu, monomentālu celtnu un fiziskās kultūras sekmēšanai. Lietojot tikai lielākās piešķirumu grupas, un kalkulēšanai lietojot Ls 17.5 miljonus, KF sadalītie līdzekļi rādāmi šādi:

Piešķiruma grupas	Summa, Ls,	
	miljonus	Aptuveni %
Teātriem, operām koncertiem	3.9	23
Bibliotēkām (īpaši skolu)	2.3	13
Tautas namiem un līdzīgām vajadzībām	2.0	11
Zinātnisku un populāru rakstu publicēšanai/iegādei	1.5	8
Kursiem un lekcijām	.86	5
Monumentālām celtnēm	.6	3
Ārzemju komandējumiem	.4	2
Zinātniskiem pētījumiem	.36	2
Prēmijām un balvām	.29	1.6

Skatoties no mūsu viedokļa, visi šie piešķirumi ir vērtīgi un nozīmīgi ne tikai Latvijas valstij, bet arī juku laikiem pēc tam un īpaši mūsu trimdas sabiedrībai. Jāvērtē, ka svarīgākais ir otrs piešķirumu punkts. Jau 1922./23. fiskālajā gadā KF bija paguvjis iekārtot 1900 pamatskolu, 308 vidus- un arodskolu, tāpat 772 tautas bibliotēku, sākumā ar 500 – 600 sējumiem katrā. Tā kā KF arī pārvaldīja Kārļa Ulmaņa dibināto Draudzīgo aicinājumu, tad ar tā starpniecību skolās ieplūda ļoti liels skaits grāmatu un citādu kultūras priekšmetu. Piemēram, Vangas pamatskolā, kur es mācījos 1940. gadā, bibliotēkā bija krietni pāri tūkstotim sējumu. Man nācās noskatīties kā jaunie funkcionāri izrevidēja bibliotēku un sameta sātā visas grāmatas ar Draudzīgā aicinājuma zīmogu. Okupācijas vara arī slēdza Kultūras Fondu un tā sastāvdaļas: Draudzīgo aicinājumu un Krišjāņa Barona prēmiju.

Kultūras Fondu atjaunoja Latvijas Centrālā Pado-
me vācu okupācijas beigu posmā, un KF arī devās
līdz milzīgajam latviešu bēgļu pulkam uz Vāciju. Ar
laiku, latviešiem izkaisoties pa visu pasauli, Kultūras
Fondi nodibinājās dažādajās patvēruma zemēs. Tagad
tie apvienoti PBLA Kultūras Fondā, kam atsevišķās
zemes iemaksā zināmu daļu no savāktās naudas, pār-
rējo izlietojot vietējām vajadzībām. Laikā no 1972.
līdz 1982. gadam PBLA Kultūras Fonds sadalīja
\$132,539, kas, ņemot vērā to, ka visa šī nauda ir
brīvprātīgi latviešu ziedota, ir ievērojama summa.
Statistika rāda, ka dažādo Kultūras Fondu un, līdz ar
to PBLA Kultūras Fonda ienākumi ir svārstīgi, bet
summas nerāda īpaši bīstamu tendenci kristies.
PBLA KF pārvalda ALAs KF priekšsēdis un
Fondam ir desmit nozares: daiļamatniecības, human-
itāro/sociālo zinātņu, mūzikas, pedagogijas, preses,
rakstniecības, tautas un mākslas deju, tehnisko/dab-
as zinību, teātra un tēlotājas mākslas. PBLA KF
piešķirumu 25% izlieto goda balvās un Krišjāņa Ba-
rona prēmijās. Pārējie līdzekļi palaikam aiziet latviešu
izglītības iestāžu, skolas grāmatu publicētāju un Lat-
viešu Institūta projektu atbalstam.

Latviešu Fonda sadalītās summas pārsniedz visu
Kultūras Fondu pienesumu. Lai arī Latvijas Kultūras
Fonda piešķirumi – kā redzējām – sniedzās miljonos,
tad aiz tā stāvēja Latvijas valsts ar nodokļu aplikšanas
tiesībām. Mums tādu tiesību, protams, nav un tādu
nav ne tikai LF, bet arī visi citi vispārējie fondi savus
līdzekļus iegūst no tautiešu un organizāciju labprātī-
giem ziedojumiem. No šī viedokļa skatoties, LF
sadalītie \$449,984 (līdz šī gada vidum) ir ievēribas
cienīgs sasniegums. Jāatzīmē, ka galvenie piešķiruma
posteņi maz atšķiras no Latvijas KF: atbalstīti teātri,
koncerti, grāmatu izdošana, skolu darbs un arī monu-
mentālā celtniecība, jo kā lai citādi mūsu apstākļos
apzīmē latviskuma citadeli Kalamazū? Protams, LF
neatbalsta studiju ceļojumus un nepiešķir balvas, bet
šī nav būtiska atšķirība. Latviešu kultūru atbalsta arī
liels skaits citu vispārēju un specifisku fondu, kas
darbojas galvenokārt izglītības atbalstīšanai, ik gadus
izdodot prāvas summas stipendijām, gan vasaras
vidusskolām, gan Minsteres vidusskolai un universi-
tāšu studijām, kam sakars ar Latviju un latviešiem.
Jāpiemin Latviešu Izglītības Stipendiju Fonds, Ame-
rikas Latviešu Palīdzības Fonds, Goppera Fonds,
Tēvijas Fonds un dažādi fondi atsevišķās lielākās pil-
sētās.

Kā zināms, arī Latvijā tagad ir nodibināts Kultū-
ras Fonds. Zīmīgā kārtā, šis KF ir deklarējis, ka tas
nekādā ziņā negatavojas kopt kultūru, jo pirms tam
jāsakopj izpostītā Latvija: tās likteņupe Daugava, tās
daudzās piemiņas vietas latviešiem, ko nevaram aiz-

mirst, jūrskolniecības vēsture un daudz kā cita.
PBLA ir lēmusi šo Kultūras Fondu neatbalstīt. Šim
lēmumam ir labs pamatojums: mums pašiem ir daudz
darba, lai šim tautas zaram nebūtu citādas lapas, kā
pārējam kokam. Kaut vai gandrīz neiespējamais pasā-
kums: atgūt un saglabāt latviešu tautai (kas savā zemē
tagad ir minoritāte) jaukto ģimeņu un neapzinīgo lat-
viešu precēto pāru angļiski/vāciski/zviedriski runājo-
šos bērnus. Liktoš taču, ka amerikāņu, kanadiešu,
zviedru, vācu un angļu tautām nedraudēs izmiršana,
ja mēs paņemsim atpakaļ to, ko tās mums nozaga. Ja
mēs to nedarīsim, mums gan. Bet ar visu to rodas
jautājums, vai mūsu piesmētās tēvu zemes sakopšana
nav arī mūsu pienākums? Tas jāizšķir katram pašam.

Bez apzinīgu latviešu devuma, neviens no šiem
fondiem nedarbotos un mēs būtu bezgalīgi nabaga
sabiedrība, un nekādā ziņā tik vitāla gan kultūrālajā,
gan politiskajā dzīvē, kāda mēs esam. Katrs cilvēks,
kas kaut dolāru atsūta latviešu tautas nākotnes vāja-
dzībām nav sliktāks, kā brokātā tērpts augstmanis 17.
gadu simteni!

FILMA: "LATVIA: A CAPTIVE NATION"

PĀRSKATS PAR ANDRA ĶESTERA PROJEKTU

Filmas "Latvia: A Captive Nation" izgatavošana
progresē un tuvojas nobeigšanai, lai gan tas nav noti-
cis bez nopietnām grūtībām un aizkavēšanas. Tika
piedzīvotas dažādas problēmas, kā tehniskā, tā finan-
ciālā ziņā.

Nauda, kas oriģināli tika pieprasīta, nemateriālizē-
jās. Piemēram, jau no tā mērenā lūguma, kas tika ie-
sniegts Secretary of State – Multiculturalism birojā,
tika piešķirta tikai puse, kas, protams, bija liels un
negaidīts pārsteigums.

Tāpat arī sadarbošanās ar Canadian Broadcasting
Corporation, kas bija jau nonākusi līdz līguma pa-
rakstīšanai, sakarā ar to, ka šī organizācija uzstādīja
prasības un vēlējās pārņemt visu projektu savā rīcībā
un kontrolē, bija jānoraida, kā nepieņemama.

Ļoti svarīga bija palīdzība no National Film Board
of Canada, lai varētu filmu laboratorijā attīstīt par lētu
cenu, bet tā kā šis pakalpojums bija bazēts uz bezpeļ-
ņas pamata, tad darbs tika izpildīts tikai tad, kad labo-
ratorija nebija aizņemta ar savu produkciju. Tā pagāja
ilgs laika sprādis līdz katru izfotografēto filmu saņem-
u atpakaļ.

Montāžas aperlātu, ko biju aizlienējis no National
Film Board, vajadzēja atdot atpakaļ, jo viņiem pašiem
radās vajadzība to lietot, un tas man vairs nebija pie-
ejams. Filmaparāta sabojāšanās dēļ daļa no ļoti labi

uzņemtās filmas nebija lietojama, tā paildzinot aizkavēšanās laiku.

Filmas uzņemšana notika dažādos laikos un vietās: Montreālā, Toronto, Otavā, Vašingtonā un Ņujorkā. Parasti tas bija jāizdara tad, kad intervējamās personas bija pieejamas. Ir grūti aprakstīt, cik daudz laika pavadīts, lai visu rakstiski vai pa telefonu noorganizētu un izkārtotu; pirmkārt, pārliecinot intervējamās personas un tad pārvedot visus aperātus un ierīces, tāpat arī sagādājot palīgus dažādajās pilsētās.

Šī projekta mērogs ir kļuvis lielāks, kā tas sākumā bija plānots un paredzēts. Savākti ir daudzi interesanti materiāli un dažas filmētās intervijas būs piemērotas arī nākotnes pasākumiem. Galvenie elementi ir jau iesaistīti plānā un filmas montāža pašlaik steidzīgi virzās uz priekšu. Tomēr daudz laika un darba vēl būs

nepieciešams, nemaz nerunājot par to, ka man jāstrādā kārtējais maizes darbs.

Kopš filmas gatavošanas darbs top veikts pēc iespējas taupot līdzekļus, ir saprotams, ka paiet ilgāks laiks, lai visu veiktu.

Galvenokārt jāuzsver, ka montāža prasa pacietību, tāpat arī sekojošās daļas, kā stāstījums un nepieciešamā mūzikas ieskaņošana, lai to visu varētu sakopot tā saucamajā montāžā (mixing) un galīgā formā filmas negatīvā, kas pati par sevi ir viena no dārgākajām procedūrām šī projekta pabeigšanai.

Būtu jau iespējams visu kaut kā sagrūzt, lai filmu atrāk nobeigtu, bet es nevēlos šo pēdējo posmu steidzināt, jo līdz šim esmu pielicis pārāk daudz rūpīga darba un pūļu.

Andris Kesteris

LATVIEŠU FONDA 1987./1988. DARBĪBAS GADA PĀRSKATI

FONDA PADOMES PRIEKŠSĒŽA ZIŅOJUMS

Aizvadītajā fonda darbības gadā noturētas trīs padomes sēdes: Cikāgā, 1987. gada 7. novembrī; Kolombusā (Ohio), 1988. gada 16. un 17. janvārī; un Toronto, 1988. gada 14. un 15. maijā. Līdzīgi iepriekšējam darbības gadam, sēdes tika plānotas un noturētas vietās, kas bija lēti sasniedzamas, un, lai samazinātu fonda administratīvos izdevumus, sēdēs ne vienmēr piedalījās visi padomes locekļi. Lai gan visu iecerēto un plānoto nav bijis iespējams realizēt, tai uzticēto darbu padome tomēr ir veikusi ar vislabāko apziņu.

Ļoti atzinīgi ir darbojušies fonda pārstāvji Austrālijā un Eiropā.

14. maija sēdē, Toronto, padomei bija vairāk kā divu stundu garas pārrunas ar Nesbitt Investment Management (agrāk Nesbitt Thomson Deacon) sabiedrības pārstāvjiem. Tika apskatīts un iztirzāts fonda ieguldījumu stāvoklis un to apsaimniekošana, pieņemot jaunas vadlīnijas tālākai rīcībai. (Skat. Ieguldījumu pārziņa ziņojumu.)

Līdzīgi iepriekšējam darbības gadam, arī šogad padome lielu uzmanību veltīja administratīvo izdevumu samazināšanai, samazinot tos par 24.6%, kā tas salīdzinās ar iepriekšējo gadu. Arī padomes locekļi no savas puses ziedoja paprāvas summas tekošo administratīvo un ceļa izdevumu segšanai. Tomēr ne visi to var atļauties.

Sākot ar šo gadu visas fonda publikācijas (apkārt- raksts un balsošanas materiāli) tika sagatavotas ar

datoru, pavairošanu izdarot "xerox" technikā. Tas ir devis zināmu ietaupījumu, bet to, savukārt, manāmi samazina paceltās pasta likmes.

Sevišķi lielus pasta izdevumus sagādā balsošanas materiālu izsūtīšana. Par katru sūtījumu šogad ASV bija jāmaksā \$.65, uz Kanadu – \$.74, uz Eiropu – \$1.82, uz Dienvidameriku – \$1.43 un uz Austrāliju \$2.18. Ņemot to vērā, nākotnē būtu nopietni jāpadomā par balsošanas materiālu sūtīšanu tikai aktīviem fonda dalībniekiem. Cerībā, ka radīsies atsauksme, līdz šim materiāli tiek sūtīti visiem, kas reģistrēti fonda sarakstos.

Padome šogad bija iecerējusi fondā iesaistīt 100 jaunu dalībnieku, bet tas, diemžēl, nav izdevies. Arī reklāma un raksti latviešu presē nav devuši nekādu ievērojamu atsauksmi. Toties Latviešu Fonda vārds ir turēts latviešu sabiedrības uzmanības centrā.

Jau vairākus gadus fonda padomi neapmierina apkārtraksts, kas šogad ir iznācis tikai divos eksemplāros. Pie tā daļēji vainojams enerģiska redaktora, daļēji – informācijas trūkums. It sevišķi neiespējami ir iegūt publicējamu informāciju un pārskatus par projektiem, kas saņēmuši fonda atbalstu, bet vēl nav nobeigti.

Par jaunu 2000 eksemplāros izdota izlabota un paplašināta LF informācijas brošūra. Tur izskaidrota fonda darbība, mērķi un īsi aprakstīti visi līdz 1988. gadam atbalstu saņēmušie projekti. Brošūras aizmugurē angļu valodā atrodami fonda statūti.

Izlietojot visas šogad paredzētās sēklas naudas rezerves, piešķirtas sekojošās summas: \$750 Birutai

Abulai pareizas rakstīšanas rokas grāmatas sagatavošanai, \$1,000 Annai Annuss-Hāgenai iecerētās gleznotāja Augusta Annuss monografijas priekšdarbu ievadam, \$3,000 Dacai Aperānei 1989. gadā paredzētās Latviešu jaunatnes orķestra koncertturnejas priekšdarbu ievadīšanai, \$3,000 Vairai Viķei-Freibergai grāmatas "Linguistics and Poetics of Latvian Folk Songs" izplatīšanai, un \$1,250 Ligai Streipai I pasaules kara dalībnieku liecību un atmiņu dokumentēšanai videofilmā.

No Kanadas valdības iegūta LF kā bezpeļņas organizācijas atzišana. Līdz ar to fonda ienākumi Kanadā ir atbrīvoti no nodokļiem.

Ar katru gadu fonda darbs iet plašumā un fonda vārds top arvien pazīstamāks, par ko liecina lielais šogad iesniegto projektu skaits. Ar savu gadskārtējo devumu LF ir kļuvis par lielāko mūsu kultūras veicinātāju un balstu trimdā, un tas, savukārt, ienes arvien lielāku slodzi un atbildību padomes darbā.

Reizē ar šo ziņojumu, noslēdzās arī manas kā LF padomes locekļa pilnvaras. Padomes darbā aizvadītie pēdējie seši gadi manu dzīvi ir darījuši daudz bagātāku: esmu ieguvis daudz mīlu un sirsnīgu draugu, un plašu pazīšanos latviešu sabiedrībā. Fonda padomē vienmēr ir valdījusi vislabākā sabarbība un viss, kas ir darīts, ir darīts ar vislabāko apziņu. Par sabarbību, sirsnību un labi veikto darbu tāpēc gribu pateikties visiem bijušiem un tagadējiem padomes un revīzijas komisijas locekļiem, ar kuriem man bija lemts sastrādāt. Tāpat mīļš un sirsnīgs paldies Valdim Muižniekam, Ritai Gālei-Uibo un Ervīnam Pilmanim, kas ar savu sirsnību un padomu man palīdzēja iekļauties fonda darbā un vienmēr bija pieejami, tad, kad tas bija nepieciešams. Bet it sevišķi gribu pateikties un izteikt mīlu paldies Anitai Bataragai un Jurim Petričekam, kam reizē ar mani, pēc apzinīgi un labi veikta darba, šogad izbeidzās padomes pilnvaras.

Aivars Ronis

SEKRETĀRES ZIŅOJUMS

Aizvadītajā darbības gadā izsūtīti divi apkārtraksti (Nr. 44 un Nr. 45) un NNN balsošanas materiāli. Šinī gadā iznākušās projektu pārskata brošūras izsūtītas jaunu dalībnieku veicināšanai. Sakopoti padomes sēžu protokoli. Uzturēta sarakste ar LF pārstāvjiem ārzemēs.

Apzināti vairāki projektu autori un daži atsaukušies uz lūgumu atsūtīt, ievietošanai LF apkārtrakstā, pārskatu par projekta stāvokli un sekmēm. Tiek sagatavots projektu autoru adrešu saraksts ievietošanai datorā. Turpinās neaktīvo LF dalībnieku sijāšana.

Sekretāre lūdz viņai paziņot LF dalībnieku adrešu maiņas.

Tāpat visi tūkstošnieki, kas vēl nav saņēmuši LF krūšu nozīmītes, bet vēlas tās saņemt, ir lūgti darīt to zināmu fonda sekretārei.

Anita Padega Bataraga

KASIERA ZIŅOJUMS

Fonda finansiālais gads noslēdzas 30. aprīlī. Sekojošais pārskats ir par finansiālo stāvokli 1988. gada 30. aprīlī un par ienākumiem un izdevumiem laika posmā no 1987. gada 1. maija līdz 1988. gada 30. aprīlim. Visas summas ir ASV dolāros. Kanadas un Austrālijas summas ir pārvērstas ASV valūtā.

Fonda vērtība 1988. gada 30. aprīlī bija \$671,836 (1987. gada 30. aprīlī bija \$664,222). No šīs vērtības \$353,001 (\$339,585) bija dalībnieku aizdevumi saviem kontiem, \$53,226 (\$54,781) izmaksājamo piešķirumu rezervē un \$2,482 (\$1,906) citu izmaksājamo izdevumu rezervē. Dalībnieku ziedojumi saviem kontiem bija \$182,613 (\$173,666), fonda vispārējā rezervē \$80,514 (\$90,793) un piemiņas fondā ---- (\$3,500).

Laika posmā no 1987. gada 1. maija līdz 1988. gada 30. aprīlim dalībnieki tika ziedojuši saviem kontiem \$8,947 (\$24,256) (ieskaitot aizdevumus, kas pārvērsti ziedojumos) un aizdevuši \$13,416 (\$5,068) (atskaitot aizdevumus, kas pārvērsti ziedojumos).

Latviešu Fonda peļņa no ieguldījumiem (obligācijās, vērtspapīros, akcijās un banku kontos) bija \$30,587 (\$67,155). Dalībnieku iestāšanās maksās ienāca \$914 (\$1,749) un ziedojumos administratīviem izdevumiem \$36 (\$504). No projektu peļņas fondam atmaksāja ---- (\$4,994) un piemiņas fondam ziedoja ---- (\$3,500).

Fonda darbības gadā projektiem piešķīra \$48,050 (\$44,140). Administratīvie izdevumi bija \$11,605 (\$15,394). Šie izdevumi sadalās sekojoši: NNN un padomes sēdes \$2,990 (\$2,814), ieguldījumu apsaimniekošana \$3,317 (\$3,351), drukas darbi \$1,595 (\$1,917), datu bāzes un finansiālās sistēmas uzturēšana \$316 (\$1,001), grāmatvedība \$660 (\$693), pasts \$1,282 (\$1,349), advokāta un revīzijas izdevumi \$10 (\$160), reklāma \$376 (\$2,603), amortizācija \$794 (\$794), tālrunis \$37 (\$74), biroja piedurumi \$123 (\$342), un dažādi \$104 (\$294). Bez tam valūtas kursa maiņa deva \$3,769 (\$3,117) peļņu.

Bez jau uzrādītiem izdevumiem padomes un revīzijas komisijas un fonda pārstāvji darbības gadā ziedoja administratīvos izdevumus \$3,340 apmērā. Šie ziedotie izdevumi sadalās sekojoši: NNN un pado-

mes sēdes \$2,813, pasts \$92, tālrunis \$151, biroja piederumi \$234 un reklāma \$50.

Juris Petričeks

IEGULDĪJUMU PĀRZIŅA ZIŅOJUMS

Kopš 1987. gada oktobra krīzes, kuŗu LF pārdzīvoja samērā labi ar tikai 9% kapitāla tirgus vērtības samazināšanos, LF ieguldījumu apsaimniekotāji, Nesbitt Investment Management (NIM), ir piekopusi defensīvu stratēģiju ar kapitāla nosargāšanu, ne peļņas maksimālizēšanu, kā galveno mērķi. Praktiski tas ir nozīmējis piesardzīgu LF ieguldījumu portfeļa pārkārtošanu no akcijām un dažiem ilgtermiņu vērtspapīriem uz naudas tirgus vērtspapīriem un naudas noguldījumiem (kas arī nes augļus), rēķinoties ar eventuālu tirgus pagriezienu uz zemi 1989. gadā, kas ASV un Kanādas valdības būs spiestas "piegriest skrūves", lai kontrolētu inflāciju. Centrālo banku procenti jau lēnām ceļas, kaut gaidāmais sarukums nav vēl īstenojies. Biržās tomēr valda zināma nervozitāte un nedrošība. Sarukuma gadījumā LF ir ne tikai labi nodrošināts pret zaudējumiem, bet arī labi situēts izmantot iespējas, ko šāds sarukums radītu. 1988. gada 29. jūlijā pie NIM apsaimniekošanā bija K\$ 589,576, kas sadalījās sekojošās kategorijās:

naudā un naudas tirgus vērtspapīros.....	21.0%
ilgtermiņu vērtspapīros.....	50.9
preferences akcijās.....	1.5
parastās akcijās	26.6

Attiecībā uz turpmāko LF kapitāla apsaimniekošanu, LF padome ir lēmusi, ka:

1. Nav mērķtiecīgi vismaz tuvākā nākotnē izbeigt saistības ar NIM, par kuŗas rīcību padomē bija radusies zināma neapmierinātība. Šķita, ka galvenā problēma bija vāja savstarpēja komunikācija, kas pēc padomes tikšanās ar NIM pārstāvjiem ir uzlabojusies un, cerams, tā arī turpināsies. Kā piemēru no vājas komunikācijas konsekvencēm var minēt neapmierinātību ar NIM apsaimniekošanas rezultātiem – LF pats apsaimniekošanai bija nospraudis manāmi konservatīvas vadlīnijas, bet vēl arvien daži padomes locekļi un fonda biedri sagaidīja augstu peļņu un prāvu kapitāla pieaugumu. Kaut kur komunikācija attiecībā uz vadlīnijām bija pārtrūkusi.

2. LF līdzekļi ir saskaldīti pārāk daudzās samērā mazos, grūti pārraugamos ieguldījumos. Padomes uzskatu apstiprināja NIM. Padome tādēļ nolēma ASV un Kanādā ieguldītos līdzekļus apsaimniekot atsevišķi, katrā zemē veidojot savu ienākumu un pieauguma fondu. Ienākumu fonds pamatā sastāvētu no vērtspapīriem un pieauguma fonds no ieguldījumiem

vadošos kopējos (t.s. "mutual") fondos. Izmantojot tirgus konjunktūru, NIM attiecīgi pārkārto LF līdzekļus.

3. Līdzšinējās vadlīnijas nav pietiekami mērķtiecīgas tādām pasākumam kā LF, kam katru gadu jāparedz puslīdz noteikta summa projektu atbalstam, un pēc tām nevar novērtēt NIM darbību. Tādēļ padome nosprauda NIM specifiskus mērķus 1988./1989. gada darbībai – ASV\$ 30,000 un K\$ 12,000 no ienākumu fondiem, un pieauguma fondiem rezultātus, kas vismaz līdzinātos un, cerams, pārsniegtu ASV Dow Jones Industrial, bet Kanādā TSE 300 Composite, indeksus.

LF atrodas līdzekļi arī trīs ASV kopējos fondos, kuŗus pašlaik apsaimnieko Juris Petričeks, bet kuŗus līdz gada beigām paredzams iekļaut kopējā ASV pieauguma fondā.

Valdis Liepiņš

PROJEKTU PĀRZIŅA ZIŅOJUMS

1987. gadā Latviešu Fonda pilnsapulcē tika nošķaidrots, ka fonda dalībnieki ir izšķīrušies atbalstīt piecus projektus. No tiem sekojošiem izmaksāta pilna piešķiruma summa un šie projekti var tikt uzskatīti par nobeigtiem: mūzikālais teātris "Gundega" (\$10,000), Stokholmas latviešu teātra turneja (\$13,850), un Saules Jostas turneja (\$6,450). Māra Trapāne turpina darbu pie "Latviešu valodas tematis-kās vārdnīcas"; no piešķirtiem \$5,200 izmaksāts \$3,500. Vēl izmaksājami līdzekļi LSC bibliotēkas reto grāmatu krātuvei.

Sēklas naudas piešķirumus pieprasījuši un saņēmuši ALJA – datora iegādei (\$1,750) un LSC – latviešu valodas fonoloģijas materiālu sagatavošanai – \$2,800.

Sēklas nauda piešķirta, bet līdzekļi vēl nav izmaksāti sekojošiem projektiem: prof. Augusta Annus monografijas sagatavošanai, prof. Vairas Viķes-Freibergas grāmatas izplatīšanai, Jaunatnes orķestra koncertu turnejas sarīkošanai, pareizas rakstīšanas rokas grāmatas izdošanai, un Pirmā pasaules kara veterānu liecību un atmiņu sakopošanai.

1984. gadā tika piešķirti \$2,000 bērnu žurnālam "Mazputniņš" – abonentu skaita pacelšanai un jaunu lasītāju piesaistīšanai. Pēc vairāku gadu pārtraukuma "Mazputniņš" ir atsācis darbību, un tā šo summu varējām izmaksāt. Atjaunots arī projekts "Tautas tērpju brunču paraugi", kuŗam 1978. gadā tika piešķirti \$10,000, no kuŗiem līdz šim izlietoti \$4,500. Eiropas vasaras skolai 1985. gadā piešķīra \$7,500; šie līdzekļi tiek pakāpeniski izlietoti, kad rodas vajadzība.